

The background of the entire page is a photograph of a dense forest of tall, thin trees, likely pines or firs, under a clear blue sky. A tall, silver metal power line tower stands prominently in the middle ground, with power lines stretching across the scene.

REJLERS

Detaljplan

Nedleggelse av
11 kV ledning Iveland-Nomeland

Å Energi Vannkraft AS
2026

The logo for Å Energi is located in the bottom left corner. It consists of a dark red rectangular box containing a white stylized 'Å' symbol above the word 'ENERGI' in white, uppercase, sans-serif font.

Å
ENERGI

02					
01					
00	28.01.2026	Detaljplan	RD	SS	SS
Rev	Dato	Beskrivelse	Utarbeidet	Fagkontroll	Godkjent
Oppdragsgiver: Å Energi Vannkraft AS					
Tittel Detaljplan nedleggelse av 11 kV ledning Iveland-Nomeland					
			Dokumentnummer: 16653-05-08-002		
			Oppdragsgivers dokumentnummer:		

Innholdsfortegnelse

1	Beskrivelse av prosjektet	1
1.1	<i>Presentasjon av saken</i>	1
1.2	<i>Bakgrunn for saken.....</i>	2
1.3	<i>Detaljplanens formål og virkemåte</i>	2
1.3.1	Krav til detaljplanen	2
1.3.2	Behandling av avvik	2
1.3.3	Revisjon av detaljplanen	2
1.3.4	Fremdriftsplan	3
1.3.5	Anlegget, konsesjonæren og organisering.....	3
1.3.6	Forarbeid.....	4
2	Oppfølging fra konsesjon	5
2.1	<i>Gjennomgang av konsesjonsvilkår</i>	5
2.2	<i>Vilkår om involvering</i>	5
2.2.1	Dersom tiltaket berører mange grunneiere og rettighetshavere	5
2.2.2	Andre som bør involveres	5
2.2.3	Krav til beskrivelse i detaljplanen	6
3	Endringer fra konsesjon	7
3.1	<i>Krav til detaljplan.....</i>	7
3.2	<i>Endringer som kan behandles gjennom detaljplan</i>	7
3.3	<i>Konsesjonspliktige endringer.....</i>	7
4	Oppdatert kunnskapsgrunnlag og krav etter annet lovverk	8
4.1.1	Forurensingsloven.....	8
4.1.2	Drikkevannsforskriften.....	9
4.1.3	Kulturminneloven	9
4.1.4	Naturmangfoldloven	9
4.1.5	Reindriftsloven	9
4.1.6	Vegloven	10
4.1.7	Luftfartsloven.....	10
4.1.8	Motorferdselloven	10
4.1.9	Bruk av veier	10
4.1.10	Ferdse/transport i ledningstraséen	11
4.1.11	Rett til bruk av privat eiendom	13
5	Beskrivelse av anlegget.....	14
5.1	<i>Anleggsdeler</i>	14
5.1.1	Trasé inkludert mastepunkt.....	16
5.1.2	Ledningstype.....	19
5.1.3	Masteutforming	19
5.1.4	Riggområder	20

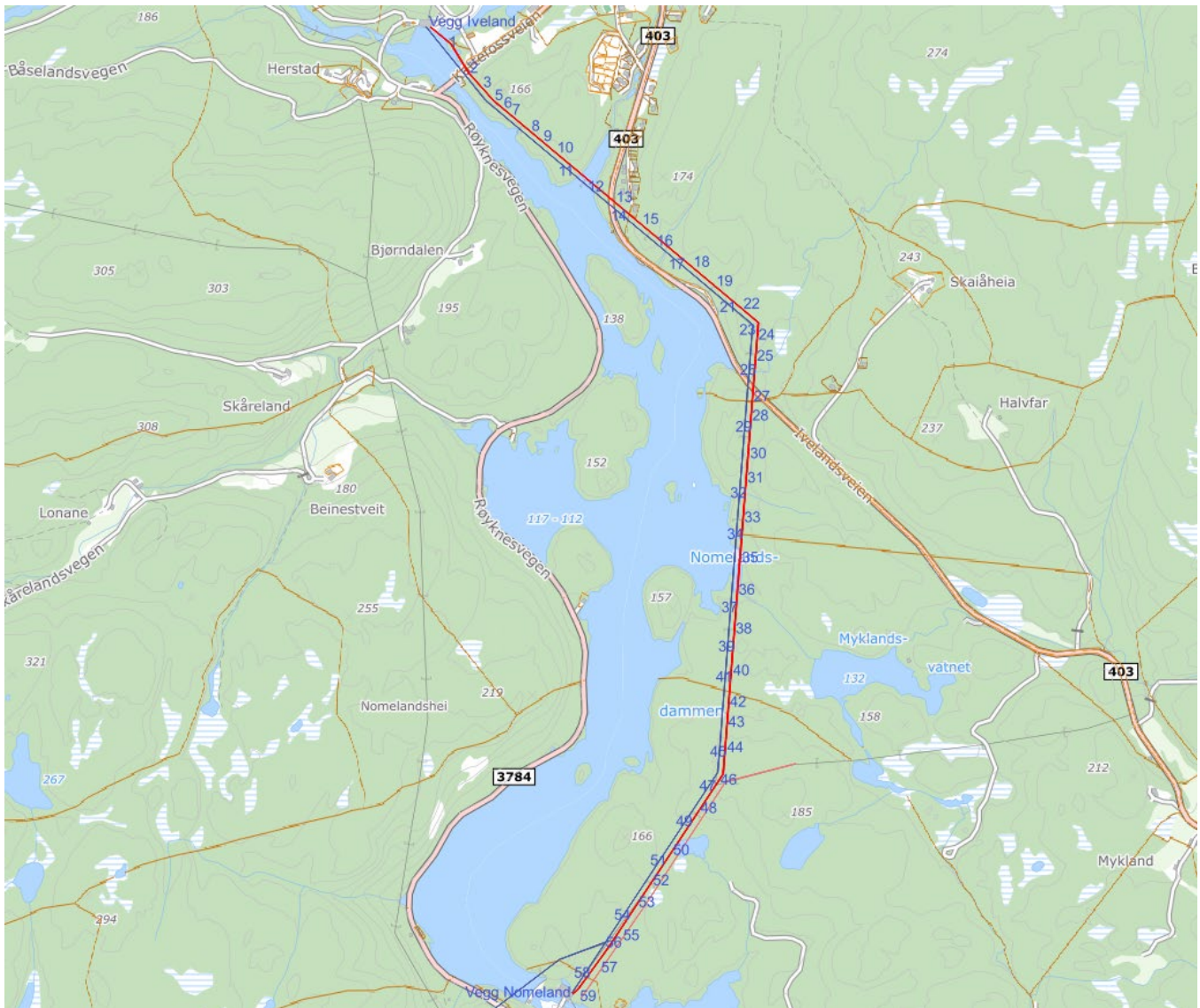
5.1.5	Transport og veier	21
5.2	Snitt- og plantegninger	21
6	Beskrivelse av anleggsarbeidet	22
6.1	Terrenginngrep	23
6.1.1	Terrengtransport	23
6.1.2	Anleggsveier	24
6.1.3	Bruk av helikopter	24
6.1.4	Mastepunkt	25
6.1.5	Riggplasser/masseuttak/masselager	25
6.1.6	Håndtering av overflatevann og avrenning	26
6.1.7	Anlegg i sjø og vassdrag	26
6.1.8	Omdisponering av dyrka mark eller dyrkbar jord	26
6.2	Istandsetting	26
6.2.1	Tilbakeføring til opprinnelig stand	27
6.2.2	Naturlig revegetering	27
6.2.3	Hvilket ansvar har konsesjonær/entreprenør	27
6.3	Avbøtende tiltak	28
6.4	Forurensing og avfall	28
6.4.1	Kreosot	29
7	Føringer for driftsfasen og internkontroll	29
7.1	Føringer for driftsfasen	29
7.2	Internkontroll for krav til miljø og landskap	29
7.3	Implementering og oppfølging	29
8	Referanseliste	31
8.1	Relevante lover og forskrifter (ikke uttømmende):	32
9	Vedlegg	32

1 Beskrivelse av prosjektet

Dette dokumentet behandler detaljplan for konsesjonssøknad om nedleggelse av 11 kV ledning Iveland-Nomeland.

1.1 Presentasjon av saken

Det søkes om nedleggelse av en ca. 4,5 km lang 11 kV luftledningen mellom Iveland og Nomeland kraftstasjon. Iveland og Nomeland kraftstasjon er plassert i Iveland kommune slik at hele linjen som skal demonteres er i Iveland kommune.

FIGUR 1 – OVERSIKTSBILDE

Oppdragsgivers dokumentnummer:	Dokumentnummer: 15280-05-08-002
--------------------------------	---------------------------------

1.2 Bakgrunn for saken

Bakgrunnen for demontering av 11 kV linje er at linja er gammel (fra 1950), og ute av drift da det ikke er behov for denne lengre.

1.3 Detaljplanens formål og virkemåte

Detaljplanen beskriver hvordan miljøet skal ivaretas i anleggsfasen, og inkluderer arbeider knyttet til transport av materiell og personell, samt opprydning etter avsluttet anleggsarbeid. Det legges vekt på viktige problemstillinger og krav definert av myndigheter eller byggherre.

Dette dokumentet beskriver vesentlige miljøforhold, men gir ikke en eksakt spesifisering av alle miljøhensyn som må tas ved demontering av anlegget. Entreprenøren, underleverandører og ansatte skal følge norske lover og forskrifter.

Hensyn til natur og miljø skal sikres i alle faser av byggeprosjektet. Det legges opp til en systematisk planlegging, rapportering, og miljøoppfølging under hele anleggsperioden.

Detaljplanen er utarbeidet i tråd med NVE sin veileder for detaljplan for nettanlegg. Det sendes inn konsesjonssøknad for riving samtidig som detaljplan for parallell saksbehandling.

1.3.1 Krav til detaljplanen

Utarbeiding og inkludering av detaljplanen inngår som en del av konsesjonsvilkårene fra NVE, og skal etterfølges ved utførelse av alle arbeidene som omfattes av konsesjonsvedtaket.

Detaljplanen utgjør en del av prosjektets helse-, miljø- og sikkerhetsplan (HMS-plan). Detaljplanen er forpliktende for entreprenøren, underentreprenører og Å Energi Vannkraft AS.

1.3.2 Behandling av avvik

Å Energi Vannkraft AS og NVE kan uten konsekvenser stoppe alle aktiviteter som forårsaker avvik inntil avbøtende tiltak er iverksatt, eller at entreprenøren presenterer akseptable avbøtende tiltak. Alvorlige brudd på bestemmelsene i detaljplanen kan bli politianmeldt.

1.3.3 Revisjon av detaljplanen

Oppdragsgivers dokumentnummer:	Dokumentnummer: 15280-05-08-002
--------------------------------	---------------------------------

Detaljplanen vil bli revidert ved behov. Alle endringer skal meldes til NVE, som avgjør om endringen er innenfor rammen til gjeldende detaljplan, eller om det er nødvendig med nytt vedtak. Å Energi Vannkraft AS som er konsesjonshaver skal informere entreprenør om revisjoner av detaljplanen.

1.3.4 Fremdriftsplan

Oppstart av demonteringen forventes etter årets hekkesesong, i begynnelsen av oktober 2026. Arbeidet forventes å vare i 8 uker. Endelig fremdriftsplan utarbeides når konsesjon er gitt.

1.3.5 Anlegget, konsesjonæren og organisering

Tabell med nøkkelinformasjon. Tabellen tilpasses rollene som er kjent på det tidspunktet detaljplanen sendes til NVE for behandling.

TABELL 1 - NØKKELINFORMASJON

Navn på tiltaket:	Nedleggelse av 11 kV ledning Iveland-Nomeland	
Kommune(r):	Iveland	
Fylke(r):	Agder	
Navn og NVEs referanse på konsesjonen:	Nedleggelse av 11 kV ledning Iveland-Nomeland	
Innhold i konsesjonen:	Det søkes om nedleggelse av en ca. 4,5 km lang 11 kV luftledningen mellom Iveland og Nomeland kraftstasjon. Den aktuelle ledningen er bygget på trestolper og oppført i 1950. Med unntak av enkelte stolpeskift og oppdatering av isolatorkjeder er linjen fra byggeår. Luftledningen går i all hovedsak gjennom skogs- og fjellområder. Dagens linje bandlegger et rydde- og byggeforbudsbelte i hele linjens lengde. Båndlagte arealer langs linja vil ved nedleggelse frigis.	
Konsesjonær	Navn:	Telefon: 38 60 70 00
	Å Energi Vannkraft AS	E-post:
	Kontaktperson:	Telefon: 992 73 096
	Stian Bjornes	E-post: Stian.Bjornes@aenergi.no

Oppdragsgivers dokumentnummer:	Dokumentnummer: 15280-05-08-002
--------------------------------	---------------------------------

Organisasjonsnummer	985411131	
Adresse	Besøk	Skippergata 23, 4611 Kristiansand S
	Post	Postboks 603 Lundsiden, 4606 Kristiansand
Kontaktinformasjon byggefase	Kontaktperson: Roar Berge Å Energi Vannkraft AS	Telefon og e-post: +4740249680 Roar.Berge@aenergi.no
	Prosjektleder byggefase:	Telefon og e-post:
	Byggeleder: Christian Salvesen, Otera Infra AS / Omexom Substation South	Telefon og e-post: +47 959 33 237 christian.salvesen@omexom.com
	Grunneierkontakt:	Telefon og e-post:
	Fagkompetanse miljø:	Telefon og e-post:
	Fagkompetanse landskap:	Telefon og e-post:
	Fagkompetanse skogrydding:	Telefon og e-post:

1.3.6 Forarbeid

Konsesjon behandles samtidig som detaljplanen, bakgrunn for vedtak er dermed ikke gitt.

Ingen grunneiere har noen innsigelser utover at bruk av privat vei. På eiendom 14/2 kan ikke vei benyttes uten at det inngås avtale om bruk.

Iveland kommune er informert per telefon og epost, og kommunen har ikke hatt merknader til planen.

Iveland kommune har angitt områder på deres eiendommer som kan benyttes som riggområde i anleggsfasen.

Glitre Nett AS er informert og involvert om tiltaket.

Oppdragsgivers dokumentnummer:	Dokumentnummer: 15280-05-08-002
--------------------------------	---------------------------------

2 Oppfølging fra konsesjon

Det er ikke satt vilkår i konsesjonen siden konsesjonsbehandlingen ikke er ferdig.

Konsesjonær er ansvarlig for at tiltaket er avklart mot annet lovverk, og at det foreligger avtale med grunneiere/rettighetshavere før rivestart.

2.1 Gjennomgang av konsesjonsvilkår

I anleggskonsesjonen kan det bli satt vilkår til tillatelsen. De eventuelle vilkårene vil synliggjøre spesielle hensyn som må tas i demonterings fase, og skal oppdateres i detaljplan.

2.2 Vilkår om involvering

Konsesjonsbehandlingen er ikke ferdig. Detaljplan sendes sammen med konsesjonssøknad til NVE. Derfor er ikke konsesjonsbehandlingen hensyntatt i detaljplan.

2.2.1 Dersom tiltaket berører mange grunneiere og rettighetshavere

Ved linjens etablering i 1950 ble det inngått avtaler som sikret rettigheter for nødvendig drift og vedlikehold av linje, inklusive rettigheter for adkomst til linja.

Liste over alle eiendommer berørt av dagens rettighetsbelte ligger vedlagt i vedlegg 7.1 *Unntatt offentligheten - Grunneiere linjetrasé*.

Under selve anleggsfasen vil det være økt anleggstrafikk på i terrenget. Demontering av lett tilgjengelige master kan utføres med gravemaskin eller kran, i områder med vanskelig adkomst benyttes helikopter til demontering.

Det må regnes med noe økt støy for boliger/områder tett på linja under anleggsarbeidene.

2.2.2 Andre som bør involveres

Konsesjonssøknaden er ikke behandlet enda.

Oppdragsgivers dokumentnummer:	Dokumentnummer: 15280-05-08-002
--------------------------------	---------------------------------

2.2.3 Krav til beskrivelse i detaljplanen

TABELL 2 - BESKRIVELSE AV INVOLVERING VED UTARBEIDELSE AV DETALJPLAN

Hvem	Type involvering (møte, befaring og skriftlig uttalelse)	Dato	Ev. referanse til vedlegg i detaljplanen (dersom relevant)
Kommunen(e)	Kontaktet på telefon og e-post.	11.11.2025	
Grunneiere, jf. konsesjonsvedtaket	Grunneiere er kontaktet per telefon og det er ingen som har innsigelser på dette tidspunkt.	23.10.2025	
Andre med rettigheter i området, jf. konsesjonsvedtaket	Glitre Nett AS er involvert med hensyn til rettighetsbelte.		
Nye med rettigheter i området, jf. endringer i planleggings- og byggefase	Ikke aktuelt		
Reindrift	Ikke aktuelt		
Statsforvalteren	Ikke utført, avventer høring.		
Fylkeskommunen	Ikke utført, avventer høring.		
Sametinget	Ikke aktuelt		
Mattilsynet	Ikke aktuelt		
Luftfartstilsynet	Ikke aktuelt		
Statens vegvesen	Ikke aktuelt		
Kystverket	Ikke aktuelt		

Oppdragsgivers dokumentnummer:	Dokumentnummer: 15280-05-08-002
--------------------------------	---------------------------------

3 Endringer fra konsesjon

3.1 Krav til detaljplan

Konsesjonssøknad og detaljplan behandles samtidig.

3.2 Endringer som kan behandles gjennom detaljplan

Bakgrunn for vedtak er ikke gitt da konsesjonssøknad og detaljplan behandles samtidig. Må ev. oppdateres i etterkant.

3.3 Konsesjonspliktige endringer

Ingen konsesjonspliktige endringer.

Oppdragsgivers dokumentnummer:	Dokumentnummer: 15280-05-08-002
--------------------------------	---------------------------------

4 Oppdatert kunnskapsgrunnlag og krav etter annet lovverk

Konsesjonssøknad og detaljplan behandles samtidig.

4.1.1 Forurensingsloven

Kontroll av forurensning, avfall, støv og støy vil håndteres av utførende entreprenør i henhold til internkontrollforskriften. Å Energi Vannkraft AS vil føre tilsyn med entreprenørens oppfølging av egen internkontroll. Avfallshåndtering følges opp månedlig gjennom entreprenørens rapportering.

Avfallsforskriften ivaretas ved tiltakene for avfall og utslipp, som at det kravstilles avfallsplan og beredskapsplan for utslipp.

Forurensningsloven kravstiller at kostnaden for forurensing skal dekkes av den som er ansvarlig for den, i dette tilfellet entreprenøren.

All avhending skal gjøres i henhold til forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften)

Ved forurenset grunn skal entreprenør stanse arbeidet og varsle byggherre og kommunen dersom det støtes på forurensede masser, eller masser som mistenkes å være forurenset. Dersom det viser seg etter undersøkelser at massene er forurenset, iverksettes tiltak i tråd med forurensningsforskriftens krav.

Entreprenørens HMS-plan skal inneholde en vurdering av miljørisiko knyttet til lagring og bruk av miljøfarlige stoffer - kjemikalier, olje og drivstoff. Entreprenøren skal ha et oppdatert stoffregnskap. Dette skal rapporteres til byggherren i månedsrapportene. Regnskapet skal inneholde opplysninger om lagerbeholdning og forbruk av miljøfarlige stoffer. Helse- og miljøfarlige stoffer og produkter som ikke er spesifisert fra byggherren skal vurderes erstattet med mindre farlige stoffer.

Entreprenøren skal foreta vurderinger av muligheter for å benytte elektriske kjøretøyer og maskiner i stedet for fossilbaserte der det er mulig. Også bruk av svanemerket biodrivstoff til erstatning for fossilt drivstoff skal vurderes og dokumenteres.

Lagring og håndtering av dieselprodukter skal gjøres i henhold til krav og føringer i dokumentet «Veileder for håndtering og lagring av dieselprodukter i overgrunnstanker» (Byggenæringens Landsforening, Norsk Petroleumsinstitutt og Maskinentreprenørens Forbund)

Alle maskiner skal være utstyrt med absorbenter. Det skal kun benyttes drivstofftanker med dobbelvegg som er i forskriftsmessig tilstand. Tanker med volum over 20 liter skal være godkjent iht. til ADR/RID regelverket.

Entreprenøren skal foreta en forenklet risikovurdering ved plassering av drivstoff tanker med tanke på risiko for utslipp (bl.a. velt, påkjørsel, avstand til vann og vassdrag mm).

Regelverket REACH, vedlegg XVII, pkt. 31 har i mange år hatt krav knyttet til kvaliteten på kreosotoljen som benyttes (maksimalt innhold av spesielt skadelige stoffer), men også krav til håndtering og bruk av impregnerte materialer. I denne forskriften tillates ny bruk av kreosotimpregnerte materialer til f.eks. offentlig infrastruktur slik som strøm og telefonstolper. Regelverket som ligger i biocidforskriften (biocidforordningen (EU) nr. 528/2012) regulerer i denne sammenheng primært kreosotoljen til bruk i impregneringsverk i Norge. Kreosotoljen ble vurdert i EU og godkjent for bruk i kreosotprodukter til industriell bruk i 2011, med ikrafttredelse mai 2013.

Oppdragsgivers dokumentnummer:	Dokumentnummer: 15280-05-08-002
--------------------------------	---------------------------------

4.1.2 Drikkevannsforskriften

Det er forbudt å forurense drikkevann. Forbudet omfatter alle aktiviteter, fra vanntilsigsområdet til tappepunktene, som medfører fare for at drikkevannet blir forurenset. Med aktiviteter menes også friluftsliv og annen utøvelse av allemannsretten.

I forbindelse med arbeid anses forurensing av drikkevann som lite sannsynlig dersom beskrivelser i avsnitt «4.1.1 Forurensningsloven» overholdes. Viser også til avsnitt «6.4.1 Kreosot» for behandling av kreosotprodukter,

4.1.3 Kulturminneloven

Anleggsarbeid skal ikke føre til skade på fredete kulturminner. Det finnes ikke noen kjente kulturminner som kan berøres av anleggsarbeidene i selve linjetraseen. I nærliggende områder finnes det eldre byggverk som er registrert som kulturminne og angitt i *vedlegg 9.4 Miljøplan Iveland-Nomeland*. Av de angitte kulturminner er det kun Nomeland kraftstasjon som er vernet. Linjen inn til Nomeland kraftstasjon skal derfor fjernes frem til vegg, men fester i bygning beholdes og skal ikke fjernes. Tiltak utover dette anses ikke som nødvendig i forhold til kulturminner.

Dersom entreprenøren støter på hittil ukjente kulturminner, skal arbeid i området stanses umiddelbart og Å Energi Vannkraft AS varsles. Å Energi Vannkraft AS vil følge opp saken med kulturminnemyndighetene. Detaljplanen skal løpende oppdateres med eventuell ny informasjon om kulturminner i løpet av anleggsperioden.

4.1.4 Naturmangfoldloven

Det er benyttet kildene Naturbase (www.naturbase.no) og Artskart (<https://artskart.artsdatabanken.no/>) som kunnskapsgrunnlag for naturmangfold. I tillegg er det kontrollert at det ikke finnes sensitive data i nærheten av tiltaksområdet. Hverken traséen eller planlagte adkomstveier berører naturvernområder eller foreslåtte naturvernområder.

Entreprenør skal opptre aktsomt for å hindre at aktiviteten ikke medfører uheldige følger for det biologiske mangfold, slik at utilsiktet spredning av fremmede organismer i miljøet ikke oppstår (ref. Forskrift om fremmede organismer).

4.1.5 Reindriftsloven

Ikke aktuell.

Oppdragsgivers dokumentnummer:	Dokumentnummer: 15280-05-08-002
--------------------------------	---------------------------------

4.1.6 Vegloven

Dersom det skal gjøres arbeid på og ved offentlig vei, må dette arbeids varsles til veieiere.

Entreprenøren er ansvarlig at anleggstrafikk på offentlig vei skjer i henhold til vegloven og klassifisering av den enkelte vei, dette særlig fartsgrense, akselvekt og maks lengde. Se vegkart på www.vegvesen.no for informasjon om klassifikasjon av veiene. Statens vegvesen må kontaktes på forhånd for godkjenning av arbeidet.

4.1.7 Luftfartsloven

Bruk av helikopter skal skje i henhold til Energi Norges bransjeveileder «Helikoptertransport i kraftnæringen» (2015)

Det åpnes for helikopterplass på 30x30 meter på riggområde ved Iveland kraftstasjon. Riggområdet som skal benyttes til landingsområder, skal være minimum 30x30 meter og adskilles fra øvrig bruk av området med kjetting. Når et riggområde skal tas i bruk, skal entreprenøren dokumentere tilstanden før bruk. Dokumentasjonen skal leveres til byggherren før planlagt bruk. En oversikt over planlagte tiltak og plan for istandsetting skal leveres før bruk.

Entreprenøren må få aksept for helikopterlandingsplassene av valgt helikopterselskap.

4.1.8 Motorferdselloven

Lov om motorferdsel i utmark og vassdrag § 4 første ledd bokstav e, gir Å Energi Vannkraft AS tillatelse til motorferdsel i utmark i forbindelse med bygging og drift av ledningsanlegg. Alle kjøreruter legges der det er til minst ulempe. Grunneiere varsles om den planlagte virksomheten, jfr. §10. All motorferdsel i utmark vil foregå med aktsomhet, jfr. § 8.

4.1.9 Bruk av veier

Det skal brukes kommunale og fylkeskommunale veier.

Det skal ikke foretas oppgraderinger av vei / kjørespor for å få gjennomført dette ledningsprosjektet.

Fartsgrense på private veier og skogsbilveier er 30 km/t dersom ikke annet er skiltet. Farten skal tilpasses stedlige forhold. Ved transport på private veier skal alle grunder lukkes etter passering. Bruk av eksisterende veier skal ikke være til hinder for allmenn ferdsel.

Oppdragsgivers dokumentnummer:	Dokumentnummer: 15280-05-08-002
--------------------------------	---------------------------------

Entreprenøren er ansvarlig for innhenting av tillatelse for midlertidig bruksendring på eksisterende avkjøringer og arbeid ved vei fra relevante offentlige veieiere. Dette innbefatter arbeidsvarslingsplan med skiltplan, se <https://www.vegvesen.no/fag/veg-og-gate/arbeidsvarsling/>. Kommuner kan ha egne skjema.

Terrengtransport skal kun foregå i klausuleringsbeltet. Dersom lokale forhold tilsier det, kan angitte løyper og klausuleringsbeltet fravikes med inntil 100 meter til hver side. Byggherren skal godkjenne et slikt fravik før det er tillatt.

Valg av kjørespor skal gjøres ut fra mål om å redusere terrengskader og skal inngå som en del av transportplanen. Det skal kun benyttes lette kjøretøyer og det velges ett kjørespor, og tiltak mot kjøreskader må brukes ved behov.

4.1.10 Ferdsel/transport i ledningstraséen

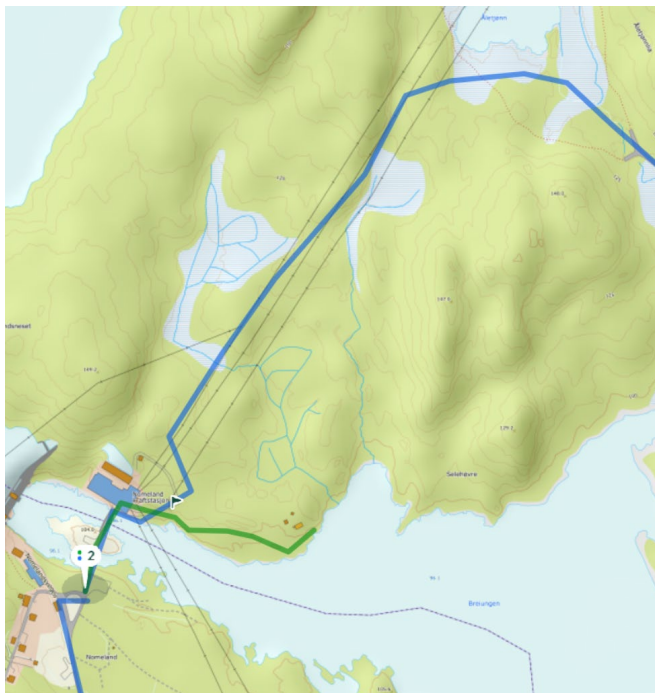
Motorferdselloven §4 første ledd bokstav e gir Å Energi Vannkraft AS rettigheter til motorisert ferdsel i utmark i forbindelse med bygging, drift og demontering av ledningsanlegget.

Tiltaket vil midlertidig påvirke friluftsliv da det under anleggsperioden skal utføres støyende arbeider, det kan også bli behov for midlertidige stenging av stier i forbindelse med riving av master og linje. Stier avsperras da med gjerder og ev. vakthold.

Det er registrert to turstier som går forbi Nomeland kraftstasjon hvor den ene går videre ut i linjetraseer. Turstien(e) vil bli brukt til transport av personer og utstyr frem til mastepunkter. Turstien(e) vil i hele anleggsperioden være tilgjengelig. Turstier ved Nomeland kraftstasjon:

- Røyknes og Skisland rundt (<https://ut.no/kart/tur/1110083692/ryknes-og-skisland-rundt-fra-nomelandsdammen-i-vennesla>)
- [Nomelandsdammen - morsom tur for barn | UT.no](#)

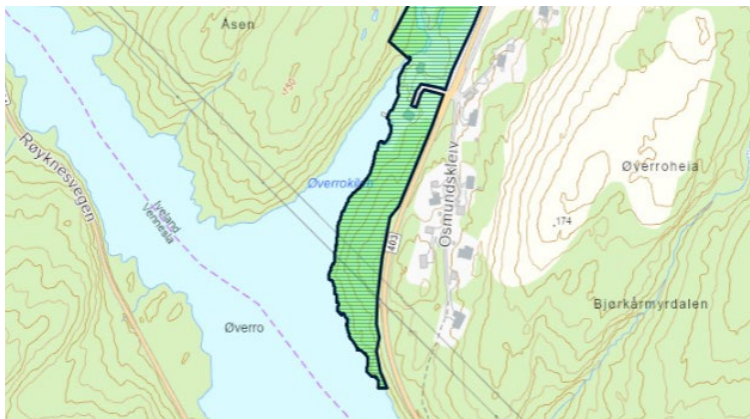
Oppdragsgivers dokumentnummer:	Dokumentnummer: 15280-05-08-002
--------------------------------	---------------------------------

FIGUR 2 KARTUTSNITT TURSTIER VED NØMELAND KRAFTSTASJON

En liten del av ledningen går gjennom statlig sikra friluftsområde (FS00002260 Skaia/Øvrekilen) med verdi som ikke er fastsatt. Området befinner seg på eiendom 12/77 i Iveland kommune.

Tiltaket vil ha liten påvirkning på friluftsliv da det kun finnes et mastepunkt innenfor området.

FIGUR 3 KARTUTSNITT STATLIG SIKRA FRILUFTSOMRÅDE (FS00002260 SKAIA/ØVREKILEN)

Entreprenøren må sikre seg en oversikt over punkter der anleggsvirksomhet og transport vil krysse stier. Utførende entreprenør skal sikre trygg og oversiktlig ferdsel på etablerte turstier forbi anleggsområder, bl.a. med god merking/skilting av krysningspunkter og merking av ev. alternative traséer i anleggsperioden.

Oppdragsgivers dokumentnummer:	Dokumentnummer: 15280-05-08-002
--------------------------------	---------------------------------

4.1.11 Rett til bruk av privat eiendom

Det vil ikke være behov for å inngå avtaler med grunneiere for adkomst til linjen da transport vil foregå i rettighetsbeltet. Det vises også til motorferdselloven §4 første ledd bokstav e gir Å Energi rettigheter til motorisert ferdsel i utmark i forbindelse med bygging, drift og demontering av ledningsanlegget.

Oppdragsgivers dokumentnummer:	Dokumentnummer: 15280-05-08-002
--------------------------------	---------------------------------

5 Beskrivelse av anlegget

Det søkes om nedleggelse av en ca. 4,5 km lang 11 kV luftledning mellom Iveland og Nomeland kraftstasjon. Linjen befinner seg i Iveland kommune, nær Vennesla kommune ved Nomeland kraftstasjon i Agder fylke. Linjen er bygget på trestolper med E og H-mast konfigurasjon for bæremaster og H-mast med bardun i vinkler. Traverser er utført i stål og fasetråder er Cu 35. Jordliner er angitt å være Fe 30. Typiske mastehøyder er 8-13m over terrenget.

5.1 Anleggsdeler

TABELL 3 - ANLEGGSDDEL OG HVORDAN GJENNOMFØRINGEN AV DEM KAN VISES

Anleggsdel	Hva som må vises	Hvordan vise det	Mulige avbøtende tiltak
Kraftledning, jord- og/eller sjøkabelanlegg	Trasé inkludert mastepunkt	Vedlegg 8.2 Kart linjetrase- Kartblad 1-5	
	Linje-/kabeltype	Se 5.1.2 Ledningstype	
	Masteutføring	Se 5.1.3 Masteutføring	
	Farge på mast	Ikke aktuelt.	
	Arealbruk mastepunkt	Ikke aktuelt.	
	Overgang ledning/kabel	Ikke aktuelt.	
	Forebyggende tiltak for å minimere skader i terreng	Se 6.1 Terrenginngrep	
Transformatorstasjon	Relevant informasjon om tekniske og fysiske forhold	Ikke aktuelt.	
	Arealbruk	Ikke aktuelt.	
	Materialbruk og farge bygg	Ikke aktuelt.	
	Fasade	Ikke aktuelt.	
Masseuttak/-lager	Lokalisering	Ikke aktuelt.	
	Etablering av nye	Ikke aktuelt.	
	Tiltak på eksisterende	Ikke aktuelt.	

Oppdragsgivers dokumentnummer:	Dokumentnummer: 15280-05-08-002
--------------------------------	---------------------------------

	Terrengtilpasning	Ikke aktuelt.	
	Etterbruk	Ikke aktuelt.	
	Istandsetting	Ikke aktuelt.	
Rigg-, trommel-, vinsjeplasser o.l.	Lokalisering	Se Vedlegg 8.3 Kart riggplasser	
	Etablering av nye	Se Vedlegg 8.3 Kart riggplasser	
	Istandsetting	Se kap. 6.1 Terrenginngrep	
	Trasé for eksisterende veier	Se Vedlegg 8.2 Kart linjetrase-Kartblad 1-5	
	Kjørespor	Se kap. 6.1.1 Terrengtransport og 6.1.2 Anleggsveier	Terrengforsterkende tiltak
Transport og veier	Istandsetting	Se kap. 6.2 Istandsetting	
	Tiltak på eksisterende veier	Se kap. 5.1.5 Transport og veier	
	Landingsplasser	Se kap. 5.1.4 Riggområde og 6.1.3 Bruk av helikopter	
	Restriksjonsområde(r)	Se Vedlegg 8.3 Kart riggplasser	
Helikopter	Flytider	Se kap. 6.1.3 Bruk av helikopter	

Oppdragsgivers dokumentnummer:	Dokumentnummer: 15280-05-08-002
--------------------------------	---------------------------------

FIGUR 4 - Å ENERGI VANNKRAFT AS SIN 11 kV LINJE SETT FRA NOMELAND KRAFTSTASJON MOT IVELAND KRAFTSTASJON.

5.1.1 Trasé inkludert mastepunkt

Traséen går fra Iveland kraftstasjon og til Nomeland kraftstasjon, luftledningen er ca. 4,5 km lang og bygget for 11 kV.

Oppdragsgivers dokumentnummer:	Dokumentnummer: 15280-05-08-002
--------------------------------	---------------------------------

BILDE 1 VEGG PÅ NOMELAND KRAFTSTASJON HVOR 11 kV LINJE KAN SES TIL HØYRE I BILDET

Oppdragsgivers dokumentnummer:	Dokumentnummer: 15280-05-08-002
--------------------------------	---------------------------------

BILDE 2 IVELAND KRAFTSTASJON. 11 kV LINJE SES I TOPPEN AV BILDET

Oversiktskart av ledningstrasé i målestokk 1:12 000 er vist i vedlegg 8.1 Oversiktskart. Alle mastepunkt er vist i vedlegg 8.2 Kart linjetrase-Kartblad 1-5.

Oppdragsgivers dokumentnummer:	Dokumentnummer: 15280-05-08-002
--------------------------------	---------------------------------

5.1.2 Ledningstype

Ledningen er bygget opp av fasetråder med typen Cu35 og med underliggende jordline i Fe30.

BILDE 3 ENKEL MAST MED LEDNINGER TATT VED NOMELAND KRAFTSTASJON

5.1.3 Masteutforming

Linjen er bygget på trestolper med E-mast konfigurasjon for bæremaster og H-mast med bardun i vinkler. Traverser er utført i galvanisert stål og typiske mastehøyder er 8-13 m over terrenget.

Oppdragsgivers dokumentnummer:	Dokumentnummer: 15280-05-08-002
--------------------------------	---------------------------------

BILDE 4 TYPISK H-MAST FOR 11 kV LINJEN

5.1.4 Riggområder

Det er behov for midlertidige riggområder utenfor dagens rettighetsbelte hvor demontert materiell sorteres og lastes for transport til avfallsmottak. Riggområdene vil også fungere som landingsplass for helikopter. Planlagte riggområder er angitt på skisser i «Vedlegg 8.3 Kart riggplasser».

Det vil bli satt opp midlertidige anleggsgjerder rundt disse riggområdene.

Det planlegges ett riggområde ved Nomeland kraftstasjon på Å Energi Vannkraft AS sin eiendom og ett nær Iveland kraftstasjon på Iveland kommune sin eiendom.

Det skal settes av minimum 30x30 meter til landingsplass på riggplass ved Iveland kraftstasjon som helikopter skal anvendes. Landingsplassen skal være tydelig merket i de periodene helikopter skal anvendes. Ingen andre må ta seg til rette på denne plassen. Pass på at det ikke er løse gjenstander slik som presenning, big-bag og lignede på riggplass. Maks helning på landingsplassen er 6 grader. For landingsplasser ved riggområder avsettes et dedikert område til drivstoff.

Oppdragsgivers dokumentnummer:	Dokumentnummer: 15280-05-08-002
--------------------------------	---------------------------------

Det er inngått en avtale mellom Å Energi Vannkraft AS og Iveland kommune om å disponere opparbeidet fremtidig boligområde til riggplass på eiendom 12/25.

5.1.5 Transport og veier

Det skal inngås minnelige avtaler dersom det skal benyttes private adkomstveier.

Entreprenøren skal istandsette veier mest mulig i tråd med opprinnelig /naturlig tilstand før området forlates, med mindre annet er skriftlig avtalt med byggherre.

Hvis det blir nødvendig med midlertidig oppgradering/tiltak kan dette for eksempel være at det legges duk på veien, og at den så gruses opp. Alle adkomstveger som benyttes må settes tilbake til sin opprinnelige stand eller bedre etter anleggsperioden er gjennomført.

5.2 Snitt- og plantegninger

Snitt tegninger er ikke aktuelt da linje kun skal demonteres.

Det er ikke utarbeidet noen plantegninger utover plankart i vedlegg 8.1 til 8.3.

Oppdragsgivers dokumentnummer:	Dokumentnummer: 15280-05-08-002
--------------------------------	---------------------------------

6 Beskrivelse av anleggsarbeidet

Sanering av linje

Demontering av linjestrekket utføres ved hjelp av terrenggående kjøretøy, helikopter og lastebiler. Det som skal fjernes skal utføres på en så skånsom måte som mulig. Følgende krav stilles:

- Glitre Nett AS drifter en dobbellinje på 132/50 kV parallelt med 11 kV linje. Da demonterings arbeid skal utføres nær denne linjen må Glitre Nett AS kontaktes for å informeres om arbeidet. Demonteringen anses å kunne utføres uten utkoblinger av Glitre Nett sitt anlegg. Viktig å vurdere fare for indusert spenning og jorde og kortslutte 11 kV linje under demonteringen.
- Liner skal spoles inn på tomme tromler eller i håndterlige bunter. De kan fraktes til riggområdet eller rett til godkjent mottak i sin helhet. Innspoling av tråd må skje ved varsomhet med tanke på dyr.
- Isolatorskåler skal demonteres på en slik måte at de ikke faller ned og knuses. De skal, sammen med bolter og armaturdeler fraktes til riggområde eller rett til godkjent mottak. Ved uhell skal alle rester fra isolatorskålene fjernes fra bakken. Isolatorer og annet småmateriell skal også fjernes i sin helhet.
- Stolper med traverser skal demonteres etter at linene og isolatorene er tatt ned og transporteres til riggområde, eller rett til godkjent mottak. Tiltak ved lagring av behandlet virke og avfallshåndtering er beskrevet i "Krav knyttet til kreosotimpregnering og til lagring og bruk av kreosotimpregnerte materialer" i et brev fra Miljødirektoratet til NVE.
- Stolper kappes min. 20 cm under terreng i utmark og ved dyrka mark fjernes stolpene i sin helhet. Stolpehullene skal gjenfylles med stedlige masser og området skal istandsettes. I dyrket mark vil låsestein fjernes i sin helhet, stolpehull vil fylles igjen med matjord.
- Betongfundament på fjell fjernes ned til fjellets overflate. Fjellbolter skal kappes ned til fjelloverflaten. Stag og bardunfester i fjell kuttes av ved overflaten

Demontert materiell vil flyttes til riggområder ved hjelp av helikopter eller kranbiler når linjen er nær vei. På riggområdene sorteres demontert materiell og lastes for videre transport til godkjent mottak.

All avhending av materiell skal gjøres i henhold til *Forskrift om gjenvinning og behandling*.

Alt materiell som skal avhendes, skal leveres til godkjent mottak. Dette skal dokumenteres med mottakskvittering samt kvittering for betalte miljøgifter. Alle spor og skader i terrenget skal settes i stand.

TABELL 4 - TILKOMST TIL MASTEPUNKT

Mastepunkt	Tilkomst
M1-M2	Tilkomst med kranbil fra vei for transport av demontert materiell.
M3-M11	Til fots. Helikopter transport

Oppdragsgivers dokumentnummer:	Dokumentnummer: 15280-05-08-002
--------------------------------	---------------------------------

M12-M26	Til fots/lett kjøretøy fra FV. Mulig transport med kranbil av demontert materiell dersom det vinsjes ned mot vei. Ellers helikopter transport av demontert materiell.
M27-M35	Med båt inn til Myklandsken, til fots videre. Helikopter transport av demontert materiell.
M36-M39	Med båt inn til Myklandsken, til fots videre. Helikopter transport av demontert materiell.
M40-M59	Lett kjøretøy fra Nomeland kraftstasjon. Helikopter transport av demontert materiell.

6.1 Terrenginngrep

Toppmasser rundt stolpepunkt skal tas av på en slik måte at vekstmassene kan gjenbrukes til revegetering ved mastepunktene. Revegetering skal gjøres iht. metoder beskrevet i NVEs veileder for terrengbehandling ved bygging av vassdrags- og energianlegg (2021).

Entreprenør har ansvaret for at anleggs- og riggområdet fortløpende, og før området forlates, istandsettes til opprinnelig eller naturlig stand. Utbedring av skader på terrenget og ikke-permanente veier bør gjøres så raskt som mulig, både for å unngå påfølgende erosjonsskader og for å legge til rette for rask etablering av ny vegetasjon.

Sporskader er definert som et sammenhengende spor på minimum 30 cm dybde over 10 meters lengde. Sporskader skal utbedres snarest. Terrengutbedringer skal gjøres etter beskrivelser i *Håndbok i økologisk restaurering (Forsvarsbygg 2010)*

Å Energi Vannkraft AS skal fortløpende godkjenne at anleggsskader er tilfredsstillende istandsatt. Veier og riggområder vil bli istandsatt av Å Energi Vannkraft AS / entreprenør i etterkant av anleggsarbeidet og så langt som mulig tilbakeført til opprinnelig stand.

Avbøtende tiltak for Kantvegetasjon:

- Ved krysning og nærføring av vassdrag skal man opprettholde et naturlig vegetasjonsbelte for å motvirke avrenning og erosjon. Som et minimum skal den lave kantvegetasjonen langs vassdrag bevares.

6.1.1 Terrengtransport

Det skal kun benyttes lette kjøretøyer i terrenget.

I dette prosjektet regner man med at de største terrenginngrepene vil bestå i terrengtransport mellom mastepunktene. Det vil kun være en liten strekning fra mast 12 til mast 26 hvor det kan være behov for å hente ut demontert materiell langs bakken

Oppdragsgivers dokumentnummer:	Dokumentnummer: 15280-05-08-002
--------------------------------	---------------------------------

Terrenget langs traseen er til dels kupert en del plasser. Det er preget av skog, kratt, busker, einer og lignende.

Ferdselen i terrenget skal planlegges slik at antall enkeltturer til hvert mastepunkt begrenses til et minimum. Bruk av eksisterende og egnede ferdselsårer skal prioriteres. Entreprenøren skal benyttes lette kjøretøyer med lavt marktrykk for å redusere faren for strukturskader og jorderosjon. Tyngre maskiner skal ikke benyttes.

Det henvises til NVE veileder for terrengbehandling ved bygging av vassdrags- og energianlegg.

Det skal legges vekt på å unngå kjøreskader i terrenget. Ved slik transport skal en tilstrebe å unngå skader som er skjæmmende og som kan forårsake vannavrenning og erosjon.

I områder med bæresvak mark bør kjøring unngås. Som et forebyggende tiltak bør man vurdere forsterkning av kjøreruter. Forsterkningen kan gjøres ved at man legger ut nett, matter eller klopper.

6.1.2 Anleggsveier

Det vil foregå kjøring i terrenget i dagens linjetrasé, kjøringen vil så langt deg lar seg gjøre foregå i samme trasé slik at flere parallelle kjørespor i marka unngås.

Det er kartlagt adkomst til linja som det planlegges å benytte for personell og kjøretøy, disse er vist i «vedlegg 8.2 Kart linjetrase - Kartblad 1-5».

Det er ikke planlagt å benytte veier på eiendommer som ikke er berørt av linje traséen.

Motorferdselloven §4 første ledd bokstav e gir Å Energi Vannkraft AS rettigheter til motorisert ferdsel i utmark i forbindelse med bygging, drift og demontering av ledningsanlegget.

6.1.3 Bruk av helikopter

Det vil benyttes helikopter for å frakte ut demontert materiell.

Entreprenør og helikopterselskap plikter selv å innhente nødvendige tillatelser, og står selv ansvarlig for de ulemper/skader som måtte oppstå som følge av helikoptertransporten.

Helikoptertransporten skal fortrinnsvis følge ledningstraseen. Helikoptertransport med hengende last skal ikke forekomme direkte over bebyggelse.

Entreprenør skal utarbeide en fly plan som ivaretar interessene til offentlige instanser/etater.

Det er behov for midlertidige riggområder utenfor dagens rettighetsbelte hvor demontert materiell sorteres og lastes for transport til avfallsmottak. Planlagte riggområder er angitt i «Vedlegg 8.3 Kart riggplasser».

Det er registrert flere ulike rødlistede fugleraser langs linje traséen. Dette innebærer et forbud mot helikopterflyging i perioden mars–september av hensyn til hekkende fugl og naturmangfoldloven.

Oppdragsgivers dokumentnummer:	Dokumentnummer: 15280-05-08-002
--------------------------------	---------------------------------

6.1.4 Mastepunkt

Totalt skal det demonteres 59 mastepunkter. Mastene er bygget med stolper av kreosotimpregnert tre, og traverser i galvanisert stål. All demontert materiell leveres på godkjent mottak. Se «vedlegg 8.2 Kart linjetrase - Kartblad 1-5».

6.1.5 Riggplasser/masseuttak/masselager

Det planlegges to midlertidige riggområder, ett riggområde ved Nomeland kraftstasjon og ett i nærheten av Iveland kraftstasjon. Planlagte riggplasser i anleggsfasen er vist i «Vedlegg 8.3 Kart riggplasser».

Demontert materiell vil fraktes til riggområdene for sortering av lasting på bil til mottak. Riggområdene vil også fungere som landingsplass for helikopter.

Det er inngått en avtale om riggplass på eiendom 99/2 ved Nomeland kraftstasjon med Å Energi Vannkraft AS.

Iveland kommune har opparbeidet et boligområde ved Iveland kraftstasjon på eiendom 12/25. Dette området er ferdig planert med pukk/grus, men fremdeles ikke bebygget. Ifølge Iveland kommune kan dette området benyttes til riggplass frem til det blir bebygget.

Som et alternativ til dette området har kommunen et annet alternativt område som kan benyttes dersom første alternativ ikke kan benyttes. Dette området er også et opparbeidet boligfelt ferdig planert med pukk/grus.

Alle riggplasser og adkomstveier merket på kart skal skiltes med fareskilt beregnet for bruk på anleggsområde.

Det må brukes duk på riggplasser hvor mengder av stolper mellomlagres for å forhindre konsentrert avrenning av kreosot, mastene er stort sett fra 1950 og er antatt å nå å ha relativt lite kreosot igjen i seg.

Videre skal følgende tiltak gjennomføres:

- Anleggsområde som forlates uten tilsyn skal sperres av med hinder. Fundamentgroper, åpne grøfter og så videre skal sperres av med «alpingjerder» med minimum en meters høyde.
- Riggplassen skal gjerdes inn og merkes. Gjerdene skal være minimum 2 m høye.
- Entreprenør er ansvarlig for vakthold med radio-/kommunikasjonssamband, samt vurdere behov for fysiske hinder, ved inn-/uttrekking av line til kraftledning.
- Anleggsmaskiner tilknyttet anleggsområde, som ikke er i aktivt bruk, skal parkeres og låses på egnede steder.

Det skal inngås minnelige avtaler for nødvendige rettigheter til riggområder og adkomstveier.

Oppdragsgivers dokumentnummer:	Dokumentnummer: 15280-05-08-002
--------------------------------	---------------------------------

6.1.6 Håndtering av overflatevann og avrenning

Det planlegges ingen terrengendringer eller andre tiltak som vurderes å endre dagens situasjon for overvann og avrenning.

For mellomlagring av kreosotstolper på riggplasser vil det benyttes absorberende underlag for å hindre avrenning til bakke eller vann.

6.1.7 Anlegg i sjø og vassdrag

Inngrep i eller kjøring i vassdrag/elver og bekker er forbudt. Kryssing av elver og bekker med lette kjøretøy, skal i utgangspunktet skje der det allerede er etablert egnede veger/broer. Ved behov for kryssing av mindre bekker utenom etablerte broer/veger, skal det etableres midlertidige klopper/bruer over bekken. Kantvegetasjon langs vassdrag/elv/bekk skal bevares så langt det lar seg gjøre. Og det er kommunene som fastsetter breddene på kantvegetasjon, men Statsforvalter kan gi dispensasjon.

6.1.8 Omdisponering av dyrka mark eller dyrkbar jord

Demontering av eksisterende ledninger vil ikke berøre dyrka mark og arealer med dyr på beite. Anleggsarbeidene skal uansett utføres slik at de gir minst mulig ulemper for jordbruksdrift og husdyrhold.

Ved behov for adkomst gjennom gjerder (inkludert steingjerder) skal entreprenøren kontakte byggherren slik at forhold kan avklares med grunneierne. Ev. åpning av gjerde skal repareres til opprinnelig tilstand etter bruk. Dersom det er beitende dyr i området, skal åpning i gjerde være sperret hele tiden når området ikke er under tilsyn.

Ved ev. gravearbeid på dyrket jord skal entreprenøren ha søkelys på skånsom behandling av matjord, bl.a. med adskilt mellomlagring og ved å begrense tid matjord står mellomlagret. All matjord skal tas vare på og gjenbrukes på stedet. Grunneiere skal varsles i god tid (minimum 1 uke) før oppstart av anleggsarbeider på deres grunn. Grunneiere skal varsles om støyende anleggsaktivitet (helikopterbruk, mv.) i nærheten av sine eiendommer i god tid før aktiviteten gjennomføres (SMS-varsling e.l.). Anleggsmaskiner skal rengjøres før bruk for å unngå spredning av fremmede arter, sykdommer osv.

6.2 Istandsetting

I anleggskonsesjoner stilles det krav om at konsesjonæren skal gjøre en forsvarlig opprydding og istandsetting av anleggsområdene. Frist for opprydding og istandsetting er normalt to år etter at anlegget eller deler av anlegget er

Oppdragsgivers dokumentnummer:	Dokumentnummer: 15280-05-08-002
--------------------------------	---------------------------------

satt i drift. Entreprenøren skal istandsette anleggs- og baseplasser, masseuttak og veier mest mulig i tråd med opprinnelig-/naturlig tilstand før området forlates, med mindre annet er skriftlig avtalt med byggherre.

Å Energi Vannkraft AS har som mål at terrenginngrep alltid skal begrenses til et minimumsareal så lenge det ikke går utover personsikkerhet eller teknisk gjennomføring. Det skal så langt som mulig tilrettelegges for god istandsetting og revegetering.

Som hovedprinsipp skal all arrondering tilpasses omkringliggende terreng, og formes på en måte som gjør at anlegget i mest mulig grad underordner seg eksisterende landskap. Overganger mellom berørte områder og eksisterende terreng skal se mest mulig naturlig ut, og skarpe overganger og rette linjer skal unngås.

Ved istandsetting skal alle områder unntatt landbruksarealer settes i stand etter prinsippet om naturlig revegetering, med mindre det vurderes formålstjenlig å så til, f.eks. ved fare for erosjon. Ev. tilsåing skal kun skje etter nærmere avtale med Å Energi Vannkraft AS.

Ved tilbakeføring skal sprengstein plasseres nederst og toppmasse øverst. Toppmassene inneholder den stedege frøbanken fra området og er en uerstattelig ressurs i revegeteringsarbeidet. Ved å fylle tilbake de opprinnelige toppmassene vil en oppnå en naturlig revegetering av stedege arter uten å måtte så. Med denne metoden vil revegetering ta noe lenger tid enn ved såing, men artene som opprinnelig vokser på stedet vil da ikke få uønsket konkurranse, og på sikt vil ny vegetasjon bli den samme som den omkringliggende vegetasjonen. Entreprenøren er ansvarlig for å reparere terrengskade forårsaket av anleggsarbeid og transport. Reparasjon skal skje umiddelbart ved ferdigstilling av arbeid. I tilfelle det er en vesentlig risiko for erosjon, skal reparasjon skje umiddelbart.

6.2.1 Tilbakeføring til opprinnelig stand

Det skal ikke gjennomføres arbeid utenfor de definerte adkomstveier og linjetrase som er inntegnet i detaljplan kartene «vedlegg 8.2 kart linjetrase - Kartblad 1-5 og vedlegg 8.3 Kart riggplasser». Ved terrenginngrep skal vegetasjonslaget tas av og sikres der det er mulig slik at terrenget kan tilbakeføres ved istandsetting. Der det gjennomføres terrenginngrep, skal det sikres at vann ikke danner nye vannveier, eller at avrenning medfører utilsiktede negative konsekvenser for naturmiljø.

6.2.2 Naturlig revegetering

Kjørespor vil bli naturlig revegetert i løpet av kort tid siden det forekommer små inngrep.

6.2.3 Hvilket ansvar har konsesjonær/entreprenør

Entreprenør har ansvar for at planen følges. Konsesjonær er ansvarlige for å informere entreprenør om revisjoner av detaljplan.

Oppdragsgivers dokumentnummer:	Dokumentnummer: 15280-05-08-002
--------------------------------	---------------------------------

6.3 Avbøtende tiltak

Å Energi Vannkraft AS og NVE kan uten konsekvenser stoppe alle aktiviteter som forårsaker avvik inntil avbøtende tiltak er iverksatt, eller at entreprenøren presenterer akseptable avbøtende tiltak. Alvorlige brudd på bestemmelsene i detaljplanen kan bli politianmeldt.

For å minimere transport og kjøreskader i naturen er det fordel å legge anleggsvirksomheten på vinterstid

Ved krysning og nærføring av vassdrag skal man opprettholde et naturlig vegetasjonsbelte for å motvirke avrenning og erosjon. Som et minimum skal den lave kantvegetasjonen langs vassdrag bevares for et avbøtende tiltak for kantvegetasjon.

Detaljplanen stiller en rekke krav som skal bidra til å begrense risiko for skade på ytre miljø og ulempe for omgivelser. Utforutsette hendelser kan likevel skje, og det stilles derfor krav om utarbeidelse og implementering av en beredskapsplan.

Utførende entreprenør skal utarbeide en beredskapsplan som skal ivareta mål og krav i dette dokumentet og relevante lovverk. Beredskapsplan skal baseres på risikovurdering og skal utarbeides før anleggsoppstart. Beredskapsplanen skal som minimum omfatte:

- Tydeliggjøring av ansvar og plikter ved en uhellssituasjon
- Vurdering av risiko knyttet til ulike avvik og uhellssituasjoner
- Vurdering av behov for beredskapsutstyr/-prosedyrer
- Informasjon om og oversikt over beredskapsutstyr, plassering og skilting

Utførende skal sørge for tilstrekkelig beredskapsutstyr på anleggsplassen iht. beredskapsplanen. Utstyr skal være lett tilgjengelig, i god stand og skiltet. Alle anleggsarbeidere skal være kjent med hvor utstyr er og hvordan det brukes. Brukt beredskapsutstyr håndteres på en forsvarlig måte. Ved akutt forurensning eller utslipp skal redningssentralen/brannvesen kontaktes umiddelbart – tlf. 110.

6.4 Forurensing og avfall

Totalt skal det demonteres 59 mastepunkter. Mastene er bygget med stolper av kreosotimpregnert tre. All demontert materiell leveres på godkjent mottak.

Det er ikke registrert kjente drikkevannskilder langs traséen, all opplagring av demontert materiell plasseres med god avstand mot vassdrag og innsjøer for å hindre forurensninger.

Det er ikke registrert forurenset grunn i nærheten av linje traséen.

Oppdragsgivers dokumentnummer:	Dokumentnummer: 15280-05-08-002
--------------------------------	---------------------------------

6.4.1 Kreosot

Det er krav om tiltak på riggplasser hvor mengder av stolper og traverser mellomlagres for å forhindre konsentrert avrenning av kreosot, mastene er stort sett fra 1950 og er antatt å nå å ha relativt lite kreosot igjen i seg. Tiltak ved lagring av behandlet virke, og avfallshåndtering er beskrevet i "Krav knyttet til kreosotimpregnering og til lagring og bruk av kreosotimpregnerte materialer" i et brev fra Miljødirektoratet til NVE.

Tiltak ved lagring av behandlet virke:

- På konstruksjonsstedene og ved mellomlagring: Lagre behandlet virke slik at lekkasje til bakke eller vann hindres, f.eks. på et absorberende materiale som bark og ved at virket dekkes med f.eks. en presenning.
- Ved mellomlagring av behandlet virke skal tiltak iverksettes for å hindre tilgang for uvedkommende ved f.eks. inngjerding og tildekking. Lagringsplasser for kreosotimpregnert materiale bør generelt ikke være tilgjengelig for allmennheten.

Avfallshåndtering:

- Avhend rester av behandlet tre og annet kontaminert materiale, inklusive kapp og tilsølt bark, som farlig avfall i henhold til gjeldende avfallsregler.

7 Føringer for driftsfasen og internkontroll

7.1 Føringer for driftsfasen

Når ledningen er fjernet i sin helhet, og alle arbeidene er ferdigstilt, vil terrenget etter hvert gro igjen og fremstå i sin naturlige form. Det vil ikke være behov for ytterligere arbeider etter at rivingsarbeidene er ferdigstilt, og føringer for driftsfasen av anlegget er derfor ikke relevant.

7.2 Internkontroll for krav til miljø og landskap

Beskrivelsen i dette kapitlet svarer ut lovpålagte krav til internkontroll knyttet til ytre miljø ihht. energilovforskriften § 3-7. I Å Energi Vannkraft sine prosjekter skal avtrykket på miljøet være minst mulig. Det betyr at ytre miljø skal stå i fokus fra konseptfase til ferdig revet anlegg. Både Å Energi Vannkraft og utførende entreprenør skal jobbe for at prosjektet planlegges og utføres i tråd med mål om minst mulig ulempe. Denne detaljplanen er utarbeidet for å ivareta dette målet.

7.3 Implementering og oppfølging

Å Energi Vannkraft og utførende entreprenør har sammen et ansvar for å sikre implementering og oppfølging av detaljplanen. Ansvar fordeles som følger:

Oppdragsgivers dokumentnummer:	Dokumentnummer: 15280-05-08-002
--------------------------------	---------------------------------

Å Energi Vannkraft: Som konsesjonær har Å Energi Vannkraft ansvar overfor NVE at detaljplanen gjennomføres, følges opp og etterleves. Å Energi Vannkraft har ansvar for at eventuelle endringer underveis i prosjektet er avklart med NVE, berørte grunneiere og eventuelt sektormyndigheter, og for å varsle entreprenør.

Utførende entreprenør: Detaljplanen er en del av kontrakten med entreprenør, og krav og føringer i detaljplanen skal ivaretas av entreprenøren. Areal-, miljø og landskapskrav i denne detaljplanen skal innarbeides i entreprenørens egen HMS-plan. Detaljplanen skal være et fastpunkt på oppstartsmøter, driftsmøter og vernerunder.

Detaljplanen er et levende dokument og skal revideres ved behov, blant annet ved endringer i arbeidsomfang, eventuelle nye krav og pålegg eller basert på erfaring fra arbeidet.

Å Energi Vannkraft skal i samarbeid med valgt entreprenør sørge for at det før anleggsarbeidet starter, er utarbeidet en hensiktsmessig og forsvarlig prosjektilpasset kontrollplan for gjennomføring av anleggsarbeidene.

Det skal utarbeides en beredskapsplan som beskrevet under kapittel 6.3.

Rutiner for å forebygge, avdekke og rette opp avvik omtales i kapittel 1.3.2.

Oppdragsgivers dokumentnummer:	Dokumentnummer: 15280-05-08-002
--------------------------------	---------------------------------

8 Referanseliste

Veileder til [Detaljplan for energianlegg \(nve.no\)](#)

Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall ([avfallsforskriften](#))

Forskrift om begrensning av forurensning ([forurensningsforskriften](#))

«Veileder for håndtering og lagring av dieselprodukter i overgrunnstanker» ([Byggenæringens Landsforening, Norsk Petroleumsinstitutt og Maskinentreprenrøens Forbund](#))

Forskrift om sikkerhet og beredskap i kraftforsyningen ([kraftberedskapsforskriften](#))

«Helikoptertransport i kraftnæringen» (2015)
<https://www.fornybarnorge.no/contentassets/013d6db6b94d4a29988bcfbd06ecaffd/bransjeveileder-for-helikoptertransport-i-kraftbransjen.pdf>

Håndbok i økologisk restaurering ([Forsvarsbygg 2010](#))

NVEs veileder for terrengbehandling ved bygging av vassdrags- og energianlegg ([2021](#)).

Krav knyttet til kreosotimpregnering og til lagring og bruk av kreosotimpregnerte materialer" brev fra Miljødirektoratet til NVE. ([brev-nve-mai-2018.pdf](#))

Miljø- og klimadepartementet 2016. Retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging (T1442/2016), <https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/md/vedlegg/retningslinjer/t-1442.pdf>

Sweco 2018. Miljødirektoratet. [Håndtering av løs masser med fremmede skadelige plantearter og forsvarlig kompostering av planteavfall med fremmede skadelige plantearter](#)

Oppdragsgivers dokumentnummer:	Dokumentnummer: 15280-05-08-002
--------------------------------	---------------------------------

8.1 Relevante lover og forskrifter (ikke uttømmende):

LOV-1990-06-29-50. Lov om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energiloven)

FOR-1990-12-07-959. Forskrift om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energilovforskriften)

FOR-2015-06-19-716. Forskrift om fremmede organismer

LOV-2000-11-24-82. Lov om vassdrag og grunnvann

LOV-1992-05-15-47 Lov om laksefisk og innlandsfisk mv

FOR-2016-12-22-1868. Forskrift om vannforsyning og drikkevann

LOV-2008-06-27-71. Lov om planlegging og byggesaksbehandling

LOV-2009-06-19-100. Lov om forvaltning av naturens mangfold

LOV-1978-06-09-50. Lov om kulturminner LOV-1995-02-24-12. Lov om helligdager og helligdagsfred LOV-1981-03-13-6. Lov om vern mot forurensninger og om avfall

9 Vedlegg

8.1 Oversiktskart 11 kV linje Iveland-Nomeland

8.2 Kart linjetrase - Kartblad 1-5

8.3 Kart riggplasser